

Diplomová práce

Adély N ě m e č k o v é

předložená k uznání jako práce rigorózní

na téma

Manželské majetkové právo

P o s u d e k o p o n e n t k y

1. Formální hledisko. Předložená práce má celkem 127 stran (počítáno od první tištěné strany), 112 strany vlastního textu. Je rozdělena do sedmi kapitol, z nichž první představuje úvod, poslední závěr. Úvodu předchází obsah a seznam zkratek, za závěrem je zařazen „seznam zdrojů“, abstrakt (č.j., a a.j.) a klíčová slova (č.j. a a.j.).

2. K tématu a obsahu práce. Obsah práce neodpovídá tématu práce. Tématem (názvem) práce je „majetkové právo manželské“. Autorka se k tématu samému nikterak nevyjadřuje, a bez jakéhokoli vysvětlení zužuje předmět (obsah) své práce, tj. majetkové právo manželské, pouze na společné jmění manželů, čili chybně ztotožňuje pojem (jen pojem?) „majetkové právo manželské“ s pojmem (jen s pojmem?) „společné jmění manželů“. Vzhledem k tomu, že téma práce bylo zadáno v době účinnosti občanského zákoníku 89/2012 Sb., nabízelo by se zákonitě předpokládat, že obsahem práce bude (zhruba) to, co upravuje cit. kodex pod rubrikou „majetkové právo manželské“. Autorka si ale rozměru nového legislativního pojmu zjevně ani není vědoma, neboť na straně 11 své práce píše: „Pokud jde o obecné vymezení manželského majetkového práva, dle OZ v tomto směru rozlišujeme 3 režimy ...“ (opsáno doslova). V důvodové zprávě k o.z. je přitom dost podrobně vysvětleno, jak se to s rozsahem právního pojmu „manželské majetkové právo“ má.

Nicméně, nejen, že autorka zúžila rubrikované téma na pouhé společné jmění, v úvodu práce nadto uvádí, že zúží i téma „společné jmění manželů“ a bude věnovat především ... (str. 7). Obdobně pak v závěru práce (str. 110) autorka sděluje, že měla v úmyslu zabývat zejména otázkami okolo vypořádání zaniklého SJM. Na obou místech ale tvrdí něco, co skutečnosti spíš neodpovídá, protože zhruba polovina práce je věnována veškeré další problematice spojené se SJM.

Pokud by autorka byla dostála tématu své práce, tj. majetkové právo manželské, bylo by lze konstatovat, že jde o téma aspoň relativně nové a zčásti i aktuální. Vzhledem k tomu, že zůstala u tradiční otázky SJM (resp. tradičních otázek SJM) jen s několika málo odchylkami (výživné mezi manžely, výživné rozvedeného manžela, ovšem v podobě více než povrchního zjištění), zmíněná hodnocení platit nemohou. Společné jmění manželů je, jak známo, problematika, jejíž právní i teoretické uchopení je takřka dvě desítky let ustálené, do hloubky i šíře mnohokrát teoreticky i prakticky prodiskutované, mohou se snad proměňovat jen některá dílčí, nikoli však rozhodná hodnocení. To je patrné i z toho, nakolik autorka čerpá ze starší literatury (srov. ještě dále). Velké nároky tedy zdejší problematika na autorku klást nemohla.

3. Nedostatek teoretického rozboru (tj. teoretického vstupu). Přesto, že cíle anticipované autorkou v úvodu práce (str. 7) jsou rozdílné od cílů, které autorka zmiňuje v závěru práce (str. 110), lze soudit, že autorčiným úmyslem mj. bylo porovnat výhody a nevýhody zákonného a modifikovaného režimu. To by se jí ale mohlo podařit jen v případě, kdyby ze všeho nejdříve předeštlá teoretický rozbor manželských majetkových režimů, (když už nikoli majetkového práva manželského jako komplexu), zhodnotila např. význam tzv. obvyklého vybavení rodinné domácnosti pro novou právní koncepci modifikovaných majetkových režimů, a teprve pak přistoupila k ucelené analýze jednotlivých majetkových režimů. Načež mohla věnovat svou pozornost právě jen institutu vypořádání toho jmění, tj. těch majetkových hodnot, které přestaly být součástí společného jmění v zákonném rozsahu, bez ohledu na právní důvod takového následku. K tomuto bodu lze závěrem dodat, že v práci, jež má být prací vědecko-teoretickou, nesprávně převažuje prakticistní hledisko nad hlediskem teoretickým.

4. Metodologická poznámka. Autorka pracuje převážně metodou analytickou a deduktivní. Naproti tomu zcela postrádám prvek komparační, a to nejen pokud jde o území našeho státu (chybí hlubší vhled), ale zejména pokud jde o cizí právní úpravy. Autorka se ani nepokusila podívat se za hranice České republiky, ani slovem se nezmínila o některé cizí právní úpravě! Přitom komparační zřetel předmětného tématu se nabízí velmi důrazně.

Také indukční metoda v práci chybí.

Autorčin analytický přístup přitom namnoze vyvolává v čtenáři dojem, že čte komentář zákonného textu, a v některých místech je text jednoduše popisný – autorka klade jedno zákonné ustanovení vedle druhého. Hodnotících soudů je velmi málo, a pokud nějaké jsou, pak jen v souvislosti s vysloveně praktickými problémy, s nimiž se – zřejmě – autorka ve své advokátní praxi setkala.

Tzv. průzkumy, jejichž výsledky autorka zařazuje do šesté kapitoly, do teoretické, resp. vědecko-teoretické, práce nepatří: jde o exkurzy, které mají jen informativní hodnotu.

5. Zdroje, práce se zdroji, poznámkový aparát. V seznamu zdrojů autorka uvádí jen dvě relevantní práce, tj. práce současné, a z doby před účinností o. z. pak rovněž pouze dvě použitelné práce. Ani mezi „články“ není uvedeno nic, co by mělo rozhodný význam. Jinými slovy řečeno, autorka nepracuje se soudobou literaturou, a přitom kromě zásadní práce Psutkové je tu dlouhá řada dalších prací – učebnic, komentářů (chybí jak Wolters Kluwer, tak Leges), časopiseckých článků (jen sama oponentka připravila snad sedm výstupů).

V textu se pak autorka dovolává vlastně jen dvou prací: monografie Dvořáka a Spáčila z r. 2011 (asi dvacetkrát) a práce Bičovského, Holuba a Pokorného ve druhém vydání z r. 2009 (trochu méně často).

Chybou je, že autorka cituje důvodovou zprávu k o. z. z práce Eliáš a kol., nikoli tedy ve verzi publikované předkladatelem návrhu zákona (ministerstvem spravedlnosti) na jeho stránkách.

Poznámkový aparát není veden lege artis. Autorka zařazuje mezi poznámky pod čarou také odkazy na zákonná ustanovení, která sem ale nepatří (píší se přímo do textu do závorky). Poznámkový aparát takto tvoří ani ne sto položek.

Kromě toho, pokud autorka skutečně cituje, nectí citační normu, a přebírá text, který našla na internetu (chybné pořadí příjmení a jména u spoluautorských děl). Postrádám také zmínku o autorovi cit. místa.

6. V práci je celá řada drobných pochybení, která ovšem práci devalvují a vzdalují ji standardu práce vědecko-teoretické (autorka např. uvádí cit. autory celým jménem, s titulem a funkčním zařazením; patrně nezná význam slova movitý, takže si je plete se slovem mohovitý; nejednou používá obecné češtiny namísto právního jazyka atd.)

7. Vzhledem k tomu, co jsem uvedla výše, konstatuji, že předmětná práce nespĺňuje požadavky kladené na rigorózní práci.

Proto n e d o p o r u ě u j i uznání předložené diplomové práce za práci rigorózní.

V Praze, 1. června 2017

doc. JUDr. Michaela Hendrychová, CSc.
oponentka